

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobců: **a) I. O., b) N. O.**, zast. JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ověnecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 6. 1. 2017, č. j. OAM-570/ZA-ZA11-ZA02-2016 a č. j. OAM-440/ZA-ZA11-ZA02-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) a b) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2019, č. j. 4 Az 5/2017 - 60,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobců JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M., advokátovi se sídlem Ověnecká 78/33, Praha 7, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **10 520 Kč**, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutími ze dne 6. 1. 2017, č. j. OAM-570/ZA-ZA11-ZA02-2016 a č. j. OAM-440/ZA-ZA11-ZA02-201629 (dále jen „napadená rozhodnutí“), žalovaný neudělil žalobcům a) a b) (dále jen „žalobci“ nebo „žalobce“ a „žalobkyně“) mezinárodní ochranu podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť neshledal v případě žalobců naplnění důvodů pro udělení azylu, humanitárního azylu ani doplňkové ochrany. Žalovaný konstatoval, že nebyly zjištěny skutečnosti (a žalobci je ani v řízení netvrdili), z nichž by plynulo, že jsou v Gruzii jakožto zemi původu pronásledováni za uplatňování politických práv a svobod, nebo že mají odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušenství k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů. Samotní žalobci uvedli, že hlavním důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je jejich zdravotní stav, jehož léčba je pro ně v Gruzii s ohledem na kvalitu tamější zdravotní péče a náklady s ní spojené nedosažitelná, a dále skutečnost, že v České republice žijí jejich dva synové a vnoučata. Tyto skutečnosti žalovaný v napadených rozhodnutích neshledal tzv. azylově relevantní a jako zvláštního zřetele hodné pro udělení azylu z humanitárních důvodů, a neshledal pak ani, že by naplňovaly důvody pro udělení

doplňkové ochrany (žalobcům v zemi původu nehrozí vážná újma v podobě mučení, nelidského a ponižujícího zacházení a jejich vycestování není ani v rozporu s mezinárodními závazky).

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) poté, co spojil žaloby obou žalobců ke společnému řízení, je rozsudkem ze dne 30. 1. 2019, č. j. 4 Az 5/2017-60 (dále jen „napadený rozsudek“), zamítl jako nedůvodné. Ve shodě s žalovaným dospěl k závěru, že ani jeden z žalobců nebyl v zemi původu pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, ani nebylo prokázáno, že by měli odůvodněný strach z pronásledování z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[3] Pokud jde o humanitární azyl, vyšel městský soud z judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 25. 10. 2017, č. j. 6 Azs 81/2017-32, rozsudek ze dne 31. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018 - 33, a v nich odkazovaná další judikatura), podle níž je účelem institutu humanitárního azylu možnost poskytnout azyl i v situacích, na něž nedopadá žádný z relevantních důvodů, avšak přesto by neposkytnutí azylu bylo „nehumánní“ (v případě osob zvláště těžce postižených a zvláště těžce nemocných, osob přicházejících z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, případně i z jiných závažných důvodů). Ustanovení § 14 zákona o azylu v sobě přitom kombinuje neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“, jehož výklad podléhá plně soudnímu přezkumu, a správní uvážení, jehož přezkum je omezený (žalovaný musí respektovat mantinely pro svou diskreci, tj. výsledné rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu nemůže být založeno na libovůli nebo na objektivně nepodložených závěrech). Na základě zhodnocení zjištěného zdravotního stavu obou žalobců městský soud potvrdil závěr žalovaného, že v jejich případě nebyl naplněn neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“. Žalobci sice mají jisté zdravotní komplikace, ty však nejsou takového zásadního charakteru, který by jejich případ činil případem hodným zvláštního zřetele a odůvodňoval udělení humanitárního azylu. Žalobci uváděné rodinné vazby v České republice pak rovněž dle judikatury Nejvyššího správního soudu nejsou důvodem pro udělení humanitárního azylu (rozsudky ze dne 28. 4. 2011, č. j. 1 Azs 5/2011 - 36, nebo ze dne 8. 1. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 - 52).

[4] Konečně se městský soud zabýval přezkumem naplnění důvodů pro doplňkovou ochranu, tj. existencí důvodných obav, že žalobcům by hrozilo v zemi původu nebezpečí vážné újmy, a to s ohledem na tvrzený špatný zdravotní stav žalobců a nedostatečnou zdravotní péči v Gruzii. Městský soud odkazem na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2018, č. j. 6 Azs 98/2018 - 22, připustil, že nižší úroveň zdravotnictví v zemi původu může být důvodem pro přiznání doplňkové ochrany, avšak toliko v případě, že by nedostatečná úroveň zdravotní péče vedla k takovému zacházení s vážně nemocným, které by bylo možné označit za mučení nebo nelidské či ponižující zacházení. To ve světle judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“; rozsudek velkého senátu ze dne 13. 12. 2016, stížnost č. 41738/10, Paposhvili proti Belgii) mohou být pouze velmi výjimečné případy, například situace vážně nemocné osoby (cizince s leukémií), u které by nedostatek vhodné péče či přístupu k ní představoval riziko skutečného nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení jejího zdravotního stavu vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života. Městský soud v tomto směru opět konstatoval, že zdravotní stav žalobců není takový, že by byli v akutním ohrožení života, přičemž zdravotní systém v Gruzii s největší pravděpodobností

pokračování

nedosahuje kvalit českého zdravotního systému, nejedná se však o takový propastný rozdíl, aby bylo možné v případě návratu žalobců do vlasti hovořit o nebezpečí vážné újmy ve formě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení. Městský soud odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 9 Azs 442/2017 - 36, a ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Azs 421/2017 - 29, která se zabývají hodnocením úrovně zdravotní péče v Gruzii a dospěla ke stejným závěrům jako nyní žalovaný, s tím, že ani omezené prostředky na hrazení zpoplatněné nadstandardní zdravotní péče v zemi původu nelze vykládat jako mučení ani nelidské či ponižující zacházení ze strany domovského státu. Důvodem pro udělení doplňkové ochrany pak nejsou ani mezinárodní závazky, zejména nutnost respektu k rodinnému a soukromému životu. Podle městského soudu mohou oba žalobci vést soukromý život na území Gruzie; synové žalobců sice žijí v ČR, oba jsou však dospělí a mají gruzínskou státní příslušnost. Synům tak nic nebrání navštěvovat žalobce v Gruzii, případně s nimi bydlet v zemi původu. Městský soud odkazem na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2017, č. j. 2 Azs 270/2017-40, sice připustil, že za zcela výjimečných okolností by zásah do rodinného a soukromého života mohl představovat důvod pro udělení doplňkové ochrany, avšak v případech, kdy by si žadatel vytvořil na území ČR takové rodinné a osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2016, č. j. 4 Azs 142/2016-41, je pak třeba v této souvislosti rozlišovat mezi důvody, pro něž by bylo v rozporu s mezinárodním závazkem samotné vycestování cizince, od důvodů, pro něž by bylo v rozporu až případné vyhoštění. Intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života by mohl nabýt až dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR, nikoliv samotná nutnost vycestování při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany, což cizinci neznemožňuje, aby po návratu do země původu nepožádal o některou z forem povolení k pobytu na území ČR. Městský soud proto v případě žalobců uzavřel, že ani jim nic nebrání, aby po vycestování do Gruzie požádali o některou z forem povolení k pobytu na území ČR podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a zásah do jejich soukromého a rodinného života neudělením mezinárodní ochrany proto nelze považovat za nepřiměřený.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“ nebo „stěžovatel“ a „stěžovatelka“) napadli rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž přijatelnost, a tedy přesah vlastních zájmů, spatřují v nastolení otázky udělování mezinárodní ochrany ve formě humanitárního azylu z důvodu zhoršeného zdravotního stavu žadatelů, a taktéž v otázce udělování doplňkové ochrany z důvodu ohrožení vážnou újmou spočívající v nepřiměřeném zásahu do práv na ochranu rodinného a soukromého života v případě nuceného vycestování. Zcela zásadní otázkou je dle stěžovatelů přezkum povinnosti správního orgánu řádným způsobem zhodnotit, zda se jedná o případ zvláštního zřetele hodný tak, aby byl případně otevřen prostor pro učinění správního uvážení ohledně humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelé mají za to, že správní orgán v tomto procesu zásadně pochybil a toto pochybení bylo následně aprobováno také městským soudem. Městský soud se řádně nevypořádal s námitkou zhoršeného zdravotního stavu zejména u stěžovatelky, který jí působí nepřekonatelné potíže v návratu do země původu. Městský soud a správní orgán se podle stěžovatelů měly dopustit i porušení směrnice Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011

o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Městský soud měl pochybit při hodnocení stavu zdravotnictví v zemi původu a zejména dostupnosti a existence tzv. terciární zdravotní péče (vysoce specializovaná pracoviště), pokud z nich nevyvodil závěr o riziku vážné újmy. Podle stěžovatelů městský soud ignoroval relevantní rozsudky ESLP ve vztahu k možnému porušení práv podle čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. To se týká i tvrzené existence rodinného a soukromého života, který je pevně spjat s územím ČR.

[6] Pokud jde o důvody kasační stížnosti, opírají je stěžovatelé o nesprávné právní posouzení podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), dále o existenci vad řízení podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a konečně namítají i nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[7] Konkrétně mají stěžovatelé za to, že městský soud učinil mylný závěr o tom, že v daném případě nejde o případ hodný zvláštního zřetele, resp. neučinil dostatečný výklad tohoto neurčitěho právního pojmu a neaplikoval jej na skutkové okolnosti případu stěžovatelů. Na rozdíl od omezeného přezkumu správního uvážení je výklad neurčitěho právního pojmu plně přezkoumatelný soudem. Tento závěr byl potvrzen v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011-154. Vzhledem ke kombinaci neurčitěho právního pojmu a správního uvážení v § 14 zákona o azylu musí správní orgán nejdříve interpretovat neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“ a posoudit jeho naplnění v konkrétní věci. Pokud dojde k závěru, že tento pojem je naplněn, provede správní uvážení, při němž vybere jednu z alternativ rozhodnutí – udělení či neudělení humanitárního azylu. Naopak, jestliže se o případ hodný zvláštního zřetele nejedná, není dán prostor pro úvahu správního orgánu. Stěžovatelé se domnívají, že v daném případě městský soud i žalovaný nesprávně interpretovaly zmíněný neurčitý právní pojem, když ze všech okolností známých a založených ve spise vyplývalo, že se v případě stěžovatelů zjevně o případ hodný zvláštního zřetele jedná. Stěžovatelé trvají na tom, že ze všech podkladů rozhodnutí žalovaného jasně vyplýval závažný zdravotní stav zejména stěžovatelky, což zakládá důvod se domnívat, že jde o případ hodný zvláštního zřetele. Stěžovatelé namítli, že žalovaný a městský soud tak vycházely ze skutkového stavu, který nebyl spolehlivě zjištěn v rozporu s § 2, § 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Pokud jde o závěry, že život a zdraví stěžovatelky nebudou ohroženy v případě nuceného návratu do země původu, domnívají se stěžovatelé, že správní orgán i městský soud vycházely ze zastaralé zprávy (Informace belgického úřadu pro cizince ze dne 27. 6. 2014) a řádně nevzaly v potaz stěžovateli dokládanou zprávu Ministerstva zahraničních věcí, svědčící o problémech zdravotního systému v Gruzii. Stěžovatelé tak zdůrazňují, že jsou osobami pokročilejšího věku a bylo by pro ně velmi obtížné až nemožné obstarat dostatečné finanční prostředky, jež by zajistily řádnou lékařskou péči o nemobilní stěžovatelku. Stěžovatelé poukazují na judikaturu ESLP, podle níž za velice výjimečných okolností a s ohledem na závažné humanitární důvody lze dospět k závěru, že by k porušení čl. 3 Úmluvy mohla vést povinnost vycestování do země původu, v níž jsou prostředky nezbytné k léčbě dané nemoci na nižší úrovni (rozsudek ze dne 2. 5. 1997, stížnost č. 30240/96, D. proti

pokračování

Spojenému království, nebo rozsudek velkého senátu ze dne 27. 5. 2008, stížnost č. 26565/05, N. proti Spojenému království).

[8] Stěžovatelé uznávají, že rodinné vazby v ČR nejsou samy o sobě azylově relevantním důvodem z pohledu § 14 zákona o azylu, avšak skutečnost, že stěžovatelka trpí závažnými zdravotními potížemi, které by byly v zemi původu neřešitelné či zvládnutelné velmi obtížně, brána v souvislosti se založeným rodinným a soukromým životem v ČR, tedy zakládá podle stěžovatelů důvodnost závěru o tom, že případ stěžovatelů je zvláštního zřetele hodný podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatelé v této souvislosti měli podle svého tvrzení v kasační stížnosti Nejvyššímu správnímu soudu zaslat aktuální ambulantní nálezy stěžovatele z března 2019, jež mají svědčit o tom, že v oblasti operovaného trísla byl v průběhu ultrazvukového vyšetření zjištěn nález, dosud neznámé povahy (stěžovateli uváděné dokumenty však nebyly ke kasační stížnosti ani jejímu doplnění ze dne 12. 4. 2019 připojeny). Stěžovatelé pak poukázali na problematickou formulaci odůvodnění napadeného rozsudku, podle níž „i kdyby však tento prostor pro správní uvážení byl otevřen, soud podotýká, že v daném případě jsou odůvodnění rozhodnutí žalovaného srozumitelná, pochopitelná a soud s nimi souhlasí, pročez soud nedospěl k závěru, že by došlo k případnému překročení zákonem stanovených mezí správního uvážení nebo jeho zneužití“. Stěžovatelé z této formulace dovozují, že městský soud se snaží vypořádat se situací, kdy by mu bylo vytýkáno, že aproboval nesprávný výklad a aplikaci pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“. Městský soud tak implicity připouští, že k pochybení došlo či mohlo dojít.

[9] Stěžovatelé se dále domnívají, že v jejich případě byl splněn důvod pro udělení doplňkové ochrany, a to proto, že by v případě jejich vycestování došlo k porušení práva nebýt mučen a podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení podle čl. 3 Úmluvy, a dále k porušení práva na ochranu rodinného a soukromého života podle čl. 8 Úmluvy. Nedostupnost adekvátní lékařské péče v zemi původu může v kontextu závažných zdravotních problémů znamenat zásah do práva žadatele o mezinárodní ochranu podle čl. 3 Úmluvy (stěžovatelé odkazují na judikaturu ESLP, a to rozsudek ze dne 16. 4. 2016, stížnost č. 17299/12, Aswat proti Spojenému království, rozsudek velkého senátu ze dne 13. 12. 2016, stížnost č. 41738/10, Paposhvili proti Belgii). Podle této judikatury musí stát ověřit, zda zdravotní péče v zemi původu je dostatečná a vhodná ve vztahu k cizincovu onemocnění a zda brání tomu, aby byl vystaven zacházení rozpornému s čl. 3 Úmluvy, musí zvážit, do jaké míry bude mít cizinec k takové péči skutečně přístup, a zvážit náklady na zdravotní péči. Podle stěžovatelů žalovaný ani městský soud dostatečně nezohlednily dostupnost lékařské péče pro stěžovatelku, a to jak ve vztahu k existenci specializovaných pracovišť, tak ve vztahu k finančním možnostem rodiny stěžovatelů.

[10] Pokud jde o zásah do rodinného a soukromého života podle čl. 8 Úmluvy, poukazují stěžovatelé na to, že takový zásah musí být nezbytný v demokratické společnosti, což v jejich případě není splněno. Podle stěžovatelů je dle judikatury Nejvyššího správního soudu třeba rozlišovat důvody, pro něž by bylo v rozporu s mezinárodními závazky samotné vycestování cizince, od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění. Obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do rodinného a soukromého života; výjimkou z toho by byl případ,

pokud si žadatel vytvořil na území ČR takové vazby, že by nepřiměřeným zásahem do rodinného a soukromého života bylo i pouhé vycestování z ČR (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71). Podle stěžovatelů jsou takové vážné okolnosti v jejich případě dány.

[11] Konečně stěžovatelé odkázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012-28, podle něhož je při posouzení otázky, zda lze realizovat v zemi původu rodinný a soukromý život, třeba zohlednit nejen to, zda existují právní překážky takového kroku, nýbrž i to, zda tu jsou skutkové okolnosti, jež by mohly bránit vycestování, například nedostatek finančních prostředků spojený s absencí sociálních a rodinných vazeb v zemi původu. Závěry tohoto rozsudku jsou podle stěžovatelů plně aplikovatelné i na jejich případ, neboť tímto krokem ztratí zásadní podporu a péči rodiny žijící v ČR a nadto se budou potýkat se zjevným nedostatkem financí v důsledku nákladné lékařské péče. Kumulace těchto problémů a zásadní zásah do jejich práv dle čl. 3 a 8 Úmluvy zakládají důvod pro udělení doplňkové ochrany.

[12] Stěžovatelé z uvedených důvodů proto navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že s napadeným rozsudkem zcela souhlasí. Neztotožňuje se s názorem stěžovatelů, že z napadeného rozsudku není seznatelné, jaké závěry soud vůči napadenému rozhodnutí zaujal a že by byl nepřezkoumatelný. Konkrétně žalovaný považuje za nedůvodnou námitku nehodnocení zdravotního stavu stěžovatelky, jemuž se v rozhodnutí naopak věnoval. Pokud jde o neudělení humanitárního azylu, žalovaný trvá na závěru, že situaci stěžovatelů nelze podřadit pod důvody hodné zvláštního zřetele, přičemž samotné rozhodnutí o udělení či neudělení humanitárního azylu je na rozhodnutí žalovaného. V této souvislosti odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, nebo ze dne 16. 12. 2015, č. j. 3 Azs 209/2015 - 35, podle nichž je ustanovení § 14 zákona o azylu kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení, v němž pak soud posuzuje pouze to, zda je logické, nediskriminační a není v rozporu se zákazem libovůle.

[14] Žalovaný ve svém rozhodnutí podrobně, dostatečně jasně, srozumitelně a v souladu s platným právem vyhodnotil žádost stěžovatelů o mezinárodní ochranu, a to po dostatečně zjištěném skutkovém stavu, a neshledal existenci důvodů k udělení žádné z jejich forem. V podané kasační stížnosti pak stěžovatelé v podstatě jen polemizují se závěry městského soudu i správního orgánu. Žalovaný je tak přesvědčen, že vzhledem k výše uvedenému kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů, a jedná se tudíž o kasační stížnost nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s. Navrhl proto, aby ji Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost, případně, pokud shledá její přijatelnost, zamítl jako nedůvodnou.

[15] Stěžovatelé na vyjádření žalovaného, které jim Nejvyšší správní soud doručil, již nereagovali.

pokračování

III. Posouzení kasační stížnosti

[16] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná.

[17] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele; k tomu, kdy je kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná, existuje početná a ustálená judikatura tohoto soudu. Například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, Nejvyšší správní soud uvedl: „*O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.*“

[18] Stěžovatelé k otázce přijatelnosti své kasační stížnosti, respektive podstatnému přesahu vlastních zájmů, uvedli, že ji spatřují ve výkladu otázek týkajících se udělování humanitárního azylu z důvodu zhoršeného zdravotního stavu žadatelů a taktéž otázek udělování doplňkové ochrany z důvodu ohrožení vážnou újmou spočívající v nepřiměřeném zásahu do práv na ochranu rodinného a soukromého života v případě nuceného vycestování. Zásadní otázkou je pak dle stěžovatelů přezkum povinnosti správního orgánu řádným způsobem zhodnotit, zda se jedná o případ hodný zvláštního zřetele, aby byl případně otevřen prostor pro správní uvážení ohledně udělení humanitárního azylu. Pokud jde o doplňkovou ochranu, domnívají se stěžovatelé, že městský soud nesprávně vyhodnotil úroveň zdravotní péče v zemi původu, zejména dostupnost tzv. terciární (vysoce specializované) péče, přičemž ignoroval relevantní judikaturu ESLP, pokud jde o čl. 3 Úmluvy. Stejně tak měl nesprávně hodnotit intenzitu rodinných vazeb stěžovatelů na území ČR.

[19] Stěžovatelé však konkrétně neuvedli, zda mají za to, že tyto otázky týkající se posouzení důvodů pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany nebyly dosud judikaturou řešeny, nebo jsou řešeny stávající judikaturou rozporně či zda městský soud tuto judikaturu flagrantně nerespektoval, což by byly důvody signalizující přesah vlastních

zájmů stěžovatelů, které by současně umožňovaly učinit závěr o přijatelnosti jejich kasační stížnosti. Jak bude ještě konkrétně rozebráno níže, ani Nejvyšší správní soud neshledal, že by otázky nastolené v kasační stížnosti stěžovateli nebyly dosud soudní judikaturou uspokojivě vyřešeny, a ostatně městský soud na tuto judikaturu ve všech stěžovateli vznesených aspektech hojně odkazoval.

[20] To se týká rozsahu soudního přezkumu důvodů pro udělení azylu z humanitárních důvodů, kde soudní judikatura připustila, že výklad neurčitého právního pojmu „případ hodný zvláštního zřetele“ a jeho aplikace na konkrétní situace žadatele plně podléhá soudnímu přezkumu: „Podle § 14 zákona o azylu lze azyl z humanitárních důvodů udělit v případě hodném zvláštního zřetele. Nejvyšší správní soud připomíná, že citované ustanovení v sobě kombinuje neurčitý právní pojem, případ hodný zvláštního zřetele, jehož výklad ze strany žalovaného podléhá soudnímu přezkumu v plném rozsahu, a správní uvážení žalovaného odrážející skutečnost, že ani v případě hodném zvláštního zřetele není žalovaný povinen humanitární azyl udělit, bude-li respektovat příslušné mantinely pro svou diskreci (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 - 72, rozsudek ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018 - 33 a další). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud tuto judikaturu respektoval a věrně aplikoval na případ stěžovatelů, tj. podrobil aplikaci neurčitého právního pojmu vlastnímu posouzení a neshledal důvodů se od závěrů žalovaného odchýlit, což považuje Nejvyšší správní soud za přístup odpovídající své rozhodovací praxi. Pokud dospěl městský soud k závěru, že v případě stěžovatelů nebyl zjištěný zdravotní stav (a to ani stav aktuální v době rozhodování městského soudu dle lékařských zpráv a nálezů doložených soudem dne 11. 12. 2018) natolik kritický, aby odůvodňoval závěr, že neposkytnutí azylu by bylo „nehumánním“, jedná se o výsledek hodnocení skutkového stavu věci v konkrétním případě stěžovatelů, což je otázka, která nikterak nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů (viz k hodnocení skutkového stavu níže).

[21] Stávající judikatura Nejvyššího správního soudu pak již dovodila, že rodinné vazby na území ČR nepředstavují „případ hodný zvláštního zřetele“, a to dokonce, jako je tomu v případě stěžovatelů, ani v podobě kumulace nepříznivého zdravotního stavu a rodinných vazeb (rozsudek ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018-33). V tomto odkazovaném případě šlo o zdravotně postiženého žadatele, jemuž těsně před podáním žádosti o azyl při dopravní nehodě vlak amputoval nohu a který rovněž neměl v zemi původu (Kazachstán) žádné příbuzné a žil v ČR s manželkou, občankou ČR, a jejich nezletilým dítětem, přičemž tvrdil, že o nezletilé dítě musí pečovat; situace stěžovatelů se sice skutkově liší, pokud jde o zjištěný zdravotní stav (stěžovatelé mají zdravotní komplikace, avšak nikoliv takové, které by z nich činily osoby zdravotně postižené) a rovněž povahu rodinných vazeb v ČR (stěžovatelé v ČR žijí s dospělými syny), tím spíše ve světle výše uvedeného rozsudku nelze v jejich případě hovořit o tom, že by i kumulace těchto dvou důvodů (zdravotní stav a rodinné vazby na území ČR) představovala případ hodný zvláštního zřetele.

[22] Rovněž otázka naplnění důvodů pro doplňkovou ochranu, pokud jde o riziko vážné újmy v zemi původu v podobě mučení nebo nelidského a ponižujícího zacházení v případě osob se zdravotními komplikacemi, je již v dosavadní judikatuře řešena a městský soud z této judikatury vycházel. Ta sice připouští, že doplňková ochrana by mohla být udělena cizinci, který trpí závažnou nemocí, i z důvodu nedostatečné úrovně

pokračování

zdravotní péče v zemi původu, avšak pouze za předpokladu, že by musela dosahovat intenzity mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení, což se prakticky týká pouze velmi výjimečných případů vážně nemocných osob, u kterých by nedostatek vhodné péče při přístupu k ní v zemi původu představoval riziko skutečného nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení zdravotního stavu vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2018, č. j. 6 Azs 98/2018 - 22). Pokud stěžovatelé městskému soudu vytýkají, že nezohlednil relevantní judikaturu ESLP k čl. 3 Úmluvy, pak musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že této judikatury si byl městský soud nepochybně vědom, neboť na ni odkazoval prostřednictvím citací rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v nichž se s jejími závěry pracuje (a jedná se o totožné rozsudky, na které v kasační stížnosti odkazují stěžovatelé, tj. rozsudky ze dne 2. 5. 1997, D. proti Spojenému království, ze dne 27. 5. 2008, N. proti Spojenému království, či rozsudek velkého senátu ze dne 13. 12. 2016, Paposhvili proti Belgii). Pokud dospěl městský soud k závěru, že případ stěžovatelů takovou intenzitu s ohledem na jejich aktuální zdravotní stav i zjištěnou úroveň zdravotního systému v Gruzii nedosahuje, pak se jedná toliko o hodnocení skutkového stavu, přičemž nesouhlas stěžovatelů s ním není s to naplnit podmínku podstatného přesahu vlastních zájmů stěžovatelů.

[23] Samotné hodnocení úrovně zdravotní péče v Gruzii již ostatně bylo také předmětem judikatury Nejvyššího správního soudu, na kterou městský soud rovněž v napadeném rozsudku odkázal (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Azs 421/2017 - 29, nebo usnesení ze dne 29. 3. 2018, č. j. 9 Azs 442/2017 - 36). V posledně odkazovaném usnesení Nejvyššího správního soudu byly informace čerpány ze stejných zdrojů jako v tomto případě (Informace belgického úřadu pro cizince ze dne 27. 6. 2014) a v tehdy napadeném rozsudku Krajského soudu v Brně byly vyvozovány stejné závěry jako v nynějším případě - zdravotní systém poskytuje jak primární, sekundární (specializovanou), tak i terciární (vysoce specializovanou, například transplantace) zdravotní péči; sekundární péče je dostupná v městských oblastech, přičemž stěžovatelé před opuštěním země původu žili v hlavním městě Tbilisi, v němž by problém s tímto typem péče být neměl; terciární péči zjištěný zdravotní stav stěžovatelů nevyžaduje.

[24] Nejvyšší správní soud pak již i opakovaně vyslovil (např. v rozsudku ze dne 18. 10. 2005, č. j. 3 Azs 226/2005 - 68, nebo ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69), že nižší úroveň zdravotnictví v zemi původu bez přistoupení dalších okolností nemůže založit důvod pro udělení azylu a že omezené prostředky stěžovatele na hrazení zpoplatněné nadstandardní zdravotní péče v zemi původu nelze vykládat jako mučení ani nelidské či ponižující zacházení ze strany domovského státu (srov. rozsudek ze dne 15. 12. 2016, č. j. 2 Azs 259/2016 - 18).

[25] Pokud stěžovatelé v kasační stížnosti namítají, že městský soud „řádně nevzal v potaz“ jimi dokládanou zprávu Ministerstva zahraničních věcí, svědčící o problémech zdravotního systému v Gruzii, pak je třeba uvést, že městský soud se s touto zprávou a jejím obsahem řádně vypořádal v bodě 27. napadeného rozsudku. Jedná se však opět o námitku stěžovatelů, která není s to prokázat přesah vlastních zájmů stěžovatelů.

[26] Stejně závěry se pak uplatní na posouzení relevance kritéria rodinného a soukromého života na území ČR. Napadený rozsudek se opírá o ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, která rozlišuje z hlediska intenzity zásahu do rodinného a soukromého života povinnost vycestovat a zákaz pobytu na území ČR. „[O]bvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který cizinec za dobu svého pobytu na území ČR vytvořil....Samotná nutnost vycestování cizince do země původu při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany a za situace, kdy cizinci nesvědčí žádný jiný důvod k zákonnému pobytu na území ČR, totiž tomuto cizinci neznemožňuje, aby si po návratu do země původu nepožádal o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR dle zákona o pobytu cizinců.“ (například rozsudek ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71). Ostatně i tento – stěžovateli rovněž odkazovaný - rozsudek Nejvyššího správního soudu potvrdil, že „podmínky pro spuštění extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné“ a týkají se toliko zcela výjimečných případů hrozících zásahů do rodinného života. Rovněž v této části proto městský soud respektoval judikaturu Nejvyššího správního soudu, když dospěl k závěru, že stěžovatelům nebyl zakázán na území ČR pobyt, a pokud jejich situace nespĺňuje důvody pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany, nic jim nebrání, aby požádali o některou z forem povolení k pobytu podle zákona o pobytu cizinců, tedy mají i jinou alternativu, jak zajistit rodinný život i na území ČR (což je také v souladu se stěžovateli odkazovaným rozsudkem ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 - 28).

[27] Pokud stěžovatelé dále v kasační stížnosti tvrdili, že žalovaný a městský soud porušily kvalifikační směrnici, pak musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že tuto námitku nikterak blíže nekonkretizovali a v této zcela obecné poloze rovněž není způsobila naplnit podmínky přijatelnosti kasační stížnosti.

[28] Konečně stěžovatelé v kasační stížnosti brojili proti nesprávně zjištěnému skutkovému stavu v řízení před žalovaným a městským soudem, resp. měli za to, že neodpovídá podkladům obsaženým ve správním spise. Tato skutečnost by mohla vést k přijatelnosti kasační stížnosti pouze v situaci, pokud by se jednalo o zcela flagrantní pochybení, založená na nesprávném výkladu procesního práva, jak uvedeno shora. Nejvyšší správní soud však taková pochybení nezjistil. Stěžovatelé se v kasační stížnosti navíc spíše snaží předeštit jiný skutkový stav, než který byl zjištěn v řízení před žalovaným a městským soudem, který však podle Nejvyššího správního soudu neodpovídá podkladům ve správním spise. Stěžovatelé až v kasační stížnosti uvádějí, že stěžovatelka je nemobilní, což tedy v předchozích řízeních netvrdili, a takové tvrzení ze žádných podkladů nevyplývá, naopak v řízení před žalovaným bylo z podkladů zjištěno, že je schopná přepravy, má dokonce rehabilitovat chůzí, plaváním a cyklistikou. I kdyby stěžovatelé skutečně k doplnění kasační stížnosti přiložili aktuální nálezy týkající se zdravotního stavu stěžovatele z března 2019, jak v doplnění kasační stížnosti avizovali, nebyl by Nejvyšší správní soud oprávněn k nim jakkoliv přihlížet, neboť v řízení o kasační stížnosti lze vycházet ze skutkového stavu, který zde byl v době rozhodování městského soudu. Tyto nové skutečnosti (tvrzená imobilita stěžovatelky, nový zdravotní nález stěžovatele v oblasti třísla) nemohou být důvodem pro vyslovení nezákonnosti rozhodnutí žalovaného a městského soudu, a tudíž ani nemohou být důvodem pro závěr o přijatelnosti kasační stížnosti.

pokračování

[29] Pokud se zdravotní stav stěžovatelů od rozhodování žalovaného skutečně tak výrazně zhoršil, že v případě stěžovatelky se dokonce jedná o imobilitu a s ní spojené nepřekonatelné potíže v návratu do země původu, jak tvrdí v kasační stížnosti, nebrání stěžovatelům nic, aby s ohledem na to podali novou žádost o mezinárodní ochranu a tyto skutečnosti znovu předestřeli žalovanému k posouzení. Tyto skutečnosti však nemohou být hlediskem pro přezkum zákonnosti v řízení o kasační stížnosti, natož aby byly hlediskem pro závěr o její přijatelnosti.

[30] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že existuje ustálená a nerozporná judikatura Nejvyššího správního soudu, kterou městský soud v napadeném rozsudku respektoval a která poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud proto neshledal důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Nejvyšší správní soud uzavírá, že žádný důvod přijatelnosti z kasační stížnosti a napadeného rozsudku nezjistil, proto kasační stížnost odmítl podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[32] Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

[33] Nejvyšší správní soud ustanovil usnesením ze dne 20. 3. 2019 stěžovatelům jakožto jejich právního zástupce advokáta JUDr. Maroše Matiaška, LL.M. Ustanovenému zástupci přiznal odměnu za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti) za každého stěžovatele, sníženou vzhledem k zastupování dvou osob o 20 %, tj. ve výši 4 x 2 480 Kč [11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 7 bodem 5., § 9 odst. 4 písm. d) a § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů], a dále paušální náhradu hotových výdajů za dva úkony právní služby po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky, celkem tedy 10 520 Kč. Částka v této výši bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. června 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu

